

MINDSZENTI LAP

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „

Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Tary Endre ügyvéd saját házábanál.

Hirdetések és nyiltéri közlemények a lap részére jutányos áron vétetnek föl.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak.

A munkások ügye.

I.

Ha valaki évtizedekkel ezelőtt azt mondja: lesz idő midőn az alföldi munkások fel fognak lázadni, az illetőt bolondnak állítják vala.

És ime ma, május 1-én az alföld városai, községei katonasággal megrakottan szégyenére válnék a 19-ik század végének, — szégyenére a híres magyar alföld kisgazdaságának aggodásba ejtik az irányadó köröket, bizalmatlanságot keltenek irántunk a külföld s annak tőkéséi előtt!

Sokat olvastam a munkások ügyéről, évek során tanultam valamit ez ügyben, az olvasás, az ügy tanulmányozása a föltölti elmélkedés s a dolgok higgadt megfontolása után abban összepontosul nézetem: „nem socialis kérdéssel, hanem communis-mussal van dolgunk!“

Sajnos körülmény, de való, hogy népünk — értvén alatta a munkásokat — nem tudják mi a socializmus, s nem, mi a communismus!

Föltéve igaz, mit a hírlapok egy része hirül ad, hogy munkásaink a földek fölöz-tását óhajtják; — föltéve, hogy igaz mi-kép a meglevő ingó vagytonokat is felosz-tani akarják: nem socialistikus, hanem com-mustikus áradattal állunk szemben!

De honnan is tudja a mi egyszerű — eddig jó és józan — népünk mi a socia-lizmus, mi a communismus.

Azok az átkozottak, kik a magyar alföld egyszerű becsületes munkását a sem-mittevésre, a zavarosban halásztatásra, a fennálló rend megbomlasztására izgatták, azok az elzüllöttek, a szegény nép tudat-lanságát, jóhiszenőségét felhasználó gazok a társadalmi rend felforgatás esetén a za-varosban kivennék a maguk részét bussá-san, azután? elmennének más országokban élvezni gaztetteik gyümölcsét, avagy más or-szágok lakosságát is beledöntenek a sze-rencsétlenségbe, mint tették, teszik s fogják tenni akarni a mi szegény, de könnyen hívő népünkkel!

Mit is mondtunk csak fent?

Szégyenére válik a 19-ik század vé-gének, hogy a dúsgazdag magyar alföld városai s községei katonasággal vannak megrakva, nehogy a zendülés, lázadás a fenn álló rendet felforgathassa; nehogy törvény ellenére gazdagodhassék valaki a más kárával; — nehogy társadalmi rend s azzal kapcsolatosan a jogrend is meg-bomlasztva: halomra dőljön Magyarország 1000 éves alkotmánya, önállósága!

Mert csak a Mindentudó tudhatja kik? miért? sajtják a nép elégtelenségét!

Bujtogathatják a népet elzüllött, mun-kakerülő gazok, azok fölismertetése az intéző-körök dolga, kötelessége; bujtogathatják külföldön foglalt bérencek, hogy itt be-

az egyetereést polgár és polgár között megbontva, szétforgácsolják a Nemzet, a Haza erejét az időre, ha netán szükség lenne: „Egyért s együtt“ küzdeni!

Bujtogathatják a népet a fentiekén ki-vül avagy azokkal együtt a hírlapok!

Sokan irótársaink közül megróvnak eme föltevésért, Isten látja lelkünket, igaz-zat mondunk, nem leplezzük meggyőződés-ünket, midőn kifejezést adunk ama óha-junknak: hogy a hazai sajtó minden töle-telhetőt kövessen el a már kétségtelen baj enyhítésére, megszüntetésére, melynek szü-lésénél legalább is a keresztapai szerepet játszotta, illetve annak egy része!

A sajtó nagy hatalom, kiszámíthatlan előnye van a szabad-sajtnak, de van ferde-knövése, rosz következménye is.

A sajtó-szabadságot mi sem értelmez-zük úgy s olyaténkép, mint értelmezi na-gyon sok hírlap szerkesztősége.

A szabad-sajtó szép és nagy szabad-ság, — de nem szabad, hogy a sajtó-sza-badság szabadossággá legyen.

Pedig ezen sajnos eset beállott, a rosz mag rég elhintetett, kikelt, rosz gyümöl-csöt termett, melyek érése beállott, s a mely vetés aratás előtt ily gyümölcsöt ad izlelőül. — annak a vetésnek jobb az alá-szántása, és pedig aratás előtt s oly mélyen, hogy újra ki ne kelhessen.

A sajtó, — valljuk meg őszintén, — nem az már régen, a minek lenni kellene.

Nem a törvény engedte korlátok kö-zött mozgó tudositani, felvilágosítani, ok-tatni, szórakoztatni hivatott közeg, — ha-nem látszólag a törvény torlátain belül mozgó érdekesnél-érdekesebb, rémesnél-bor-zasztóbb híreket hozó, gyakran tévhiteket terjesztő, álelveket felállító s ideg romboló üzletlé lett.

A sajtó kötelessége lett volna óva i-zteni népünket a socialismus, communismus tanai ellen, felárni annak káros következményeit, helytelenségét s annak egy része — nevéket nem mondunk — bujtogatta a népet, tullicitált egyik a másikon a népbolondító eszmék s hiu remények terjesztése s ápolása tekintetében.

(Folytatjuk.)

A szolgabíróóság áthelyezése.

Kétségtelen immár, hogy ezen járás szolgabíróósága Szentésre helyeztetik át. Hogy ki oka ennek, nem tudjuk, de tud-juk azt, hogy a Főispán meggátolhatta volna eme helytelen határozat hozatalát, mert neki módjában állott s áll a kor-máuyt ily ügyekben informálni, elmondani s felárni: hogy Mindszent magjdnem 10.000 lakossal bír, hogy legnagyobb része földmiveléssel foglalkozó lakossága gyak-rau igényli a szolgabíró segélyét, itélke-zését: hogy Mindszent a járás legnagyobb

községe a Tisza folyó közvetlen közelé-ben fekvő oly hely, mely a kompközleke-désnélfogva is igényli a járási föltisztviselő közelségét; hogy Mindszent egymaga any-nyi iparossal bír, mint a járás összes többi községei együttesen; hogy Mindszent cél-szerű szolgabírói helyiséget szerzett a hiva-tal számára s hogy fennállanak most is fokozottabb mértékben mindazon indokok, melyek annak idején fennállottak midőn Szegvárról — Mindszentre helyeztetett át a szolgabíróóság.

Igaz, hogy van a törvénynek idevágó szakasza, de az nem azt mondja, hogy „föltétlen“ ott kell a járási szolgabíróóság-nak lenni, hol a járás bíróság és a lóhiva-tal van, hanem csak „lehetőleg“ ott legyen a járási tisztviselő.

Ha volna oly törvényes intézkedés a mely szerint a törvénybe idézendők a hét vagy hónap bizonyos napjain volnának helyiségekként behívandók, érthető s indo-kolt volna a felsőbb intézkedés, de ily szabályzat vagy törvény nincs s így alap-talan, helytelen az áthelyezés azért s annál inkább, mert hiszen a ki a Járásbíróóság-nál, Árvaszéknél, Adóhivatalnál, közjegyzőnél akarja dolgát végezni, két, három vagy több helyt teendőit úgy sem végez-heti egy napon, meg ugyan mi uton tud-hatná bármely hivatal, hogy Péter vagy Pál mely napra lett idézve.

Az adófizető polgár idejének kiméltése, tehát nem oka a szolgabíróóság áthelyezé-sének, sőt több esetben lesz már ezentul kénytelen a polgár lakhelyeit elhagyni, mint volt az utóbbi években.

A drága központosítás egy oly me-gyében, mint a miénk felesleges. A Főis-pán távol lakik a megyétől, el-el látogat 10—15-ször egy évben a központba s az-zal huja. Nincs-e megyében sem társadalmi élet, sem közintézmény!

A megye székhelyén lakó főispán lehet hogy kiegyenlitené a szentesi elemek között fennforgó nézet eltéréseket, a vármegye ott lako főispánja talán restellené, hogy egy földmiveléssel foglalkozó vármegyének nincs „gazdasági egylete“ — talán lendítene va-lamit azon bajokon, melyek ezer-számban nem csak fennforognak, de melyek orvos-lása égető kérdéssé vált.

Talán utját-módját lehetne ejteni, hogy a szegvári „volt megyeház“ ne pusztuljon el az idő vasfoga által megemésztetvön a nélkül hogy annak annyi haszna is lenne, hogy a tatarozási s biztosítási díjakat fe-dezze!

Talán egy itt lakó erélyes főispán más irányban fejlesztené a vármegye haladását, mert évek, évek hosszú sora óta e megyé-ben nem csak hogy misem történt a „ha-ladás“ útján, de sőt visszafelé haladunk, mert Szentés központosító helyül — pusztán

azért mert a Székház ott van — nem szolgálhat a többi községek rovására.

A jelenleg és évek óta ott fenforgó s duló pártoskodás nem alkalmas talaj a községek fejlesztésére.

Az állandó tiszai hid kérdése fölmerült, ha annak költségei fedezéséről lesz szó, ismét a vármegyei pénztár lesz évek sorára lekötve százazrek erejéig, Szentesnek kell állandó hid — Mindszentnek a Sövényháza s több községbe vezető országútján egy 15—20 frtba kerülő átvezetést a Tisza árterén elkészíttetni nem lehet! mert Szentes tulsulya akadályul szolgál.

Ha most így áll a dolog, mi lesz akkor, ha a szolgabíróság innen el lesz helyezve Szentesre?

Meg kell a jelzett viszonyok s körülmények helyes mérlegelése után indítani a mozgalmat: „helyzetessék át a vármegye Székhelye Szegedre!”

A tiszántuli járás szolgabíróság székhelye lesz ezentúl Szentes — mely nem tartozik a járáshoz — a tiszáninneni járás szolgabírósága áthelyeztetik Szegedre, mely város tudvalevőleg nem tartozik csongrád-megyéhez közigazgatási szempontból — Szegeden van törvényszék, Pénzügyigazgatóság, több vármegyei község telekkönyvi s polgári ügyekben a szegedi Járásbíróshoz tartozik a vármegye minden községe vasutal van Szeged felé összekötve — Szeged legyen tehát a vármegye székhelye ne Szentes! s akkor:

Mindszent lehet szolgabírói székhely, talán Tömörkény elválása után a szentesi 4 járásbíróból telik ide is!!!

Társadalmi élet Mindszentben.

Mellözve mindazon kicsinyes okokat — jobban mondva — ürügyeket, melyek 48-as kör több tagja kilépését és új kör alapítását eredményezte, némely dolgokat még sem mellözhetünk, amennyiben úgy tudjuk, hogy a nagy község a való tény állásról nincs tájékozva.

Már akkor, mikor a 48-as kör helyiségét a „Szarvas vendéglőt” a község iskolai célokra átvette, fölmerült az a kérdés: nem lenne-e előszerűbb a kör helyiséget valamely magán házban bérlet mellett helyezni el?

A választmány azonban a kör vagyontalansága és bizonytalan jövődelmére tekintettel, csak azt tartotta célszerűnek, ha vendéglő helyiséget tart, illetve vendéglőben helyeztetik el. Ekkor azonban még alkalmas helyiség nem volt. Az új gőzmalom azonban, mely már régebbi idő óta lakatlan és használhatatlanul hevert a Haasz és Schönfeld cég által megfelelő átalakításokkal haszonberbe felajánlatot. A 48-as kör választmánya az ajánlatot elfogadta és ott a tulajdonosokkal megtörtént szakításig megfelelő bér fizetés mellett meg is maradt.

Ha előbb baja volt a 48-as körnek egyes köteleseit nem teljesítő vendéglősökkel, itt meggyült a baja a tulajdonosokkal, kik mint háztulajdonosok a haszonbért sem akarták elszalasztani, de mint a kör választmányának befolyásos tagjai arról is ők akartak intézkedni, hogy a körrel szerződött vendéglős, úgy táncoljon a mint ők hegédülnek. Viselkedésük sértette a választmányt, sértette a vendéglőt s végtére is oda vezetett, hogy a bérlet lejártával a kör ezen helyiségét oda hagyta.

Még ekkor is érvényesítették a háztulajdonosok befolyásukat, mert azon nyílt kijelentéseik alapján hogy „helyre áll a béke, ha más lesz a vendéglős mint az a ki volt” a kör helyiségét Elek Mihályhoz tette át a választmány többsége.

Rendén is volt eddig minden és mégis ekkor már többen titkosan áskálódtak maga a kör ellen és szépen rászedték azokat, kik a körnek Elek Mihályhoz szavazásra csak azzal voltak rá vehetők, hogy így majd szent lesz a béke, mert alig hogy megkötötték Elek Mihályval a szerződés — (mellesleg mondván a kör ezen helyével még eddig meg van elégedve) — már is új kör megalapításán fáradoztak és össze is hoztak egy társaságot a „Borda“-korosniban, hol vendéglő nélkül helyiséget vettek fel szabályokat készíttettek és elölüknek megválasztották Szilágyi Ferencet vagy Haasz Judát már ezt nem tudjuk csak azt, hogy ezen új körben az történik a mit Haasz Judá akar, tehát elérte célját, mert ha nem rendelkezhetett a 48-as körrel, rendelkezik most már a függetlenségi körrel.

Ez is mind jól van, ha már okvetlenül Haasz Judának kell rendelkezni és még mindig vannak a kik rendelkezéseinek magukat alá vetik, legyen izlésük szerint, de azt már nem tudjuk megmagyarázni, hogy mikép fejlődött ki

abból a nemes hareból, hogy a kör ne tartson vendéglői helyiséget az, hogy nem is fél év múlva már a függetlenségi körnek is vendéglője lett, természetesen ugyanazon új gőzmalom helyiségében, melyet a 48-as kör elhagyott? bizonyosan azok is ki voltak szorulva hely doigá mint a 48-as kör és az minden önzetlenség mellett meg sem egészen megvetendő, ha valaki háza üresen áll, vagy bérbe van adva, főleg akkor ha arra számít, hogy eladja.

Ez csak egy képe a mindszenti társadalmi viszonyoknak s hogy az ma és mindig olyan zilált annak oka odavezetendő vissza, hogy egyrészt alig van Mindszentben valaki, a ki a közérdek címe alatt saját „én“-jét nem tolná előtérbe és más részről, ha valaki már 10 ember — talán alárendelje — felett rendelkezik, már azt hiszi meg van benne minden kellék irányt szabni a társadalmi életnek. Nos még ezek így lesznek, addig Mindszentben egészséges társadalmi életet ne várjon senki,

Községi közgyűlés.

Községi képviselő-testületünk f. hó 4-én tartotta volna meg e havi rendes közgyűlését, — ha — egy közbejött akasály azt lehetetlené nem teszi.

A képviselők szép számban megjelenvén, a tárgyalás még a kitűzött határidő előtt kezdetét vette, s sietve, — mintegy előérezve a közelgő veszedelmet — a gyűlés jegyzője 3 tárgyai minél előbb le is daráltatott. Ekkor érkezett meg a Mindszent és Tömörkény között fennforgó anyagi viszonyok rendezése céljából kiküldött vármegyei bizottság Dr. Cikatricis Lajos főjegyző alispán helyettes ur vezetése mellett. Természetes, hogy a közgyűlést azonnal be kellett rekeszteni és annak folytatása bizonytalan időre halasztatott el.

E beállott bonyodalom oka nem egyéb, minthogy e bizottsági tárgyalásról — noha bár már jó eleve e napra lett kitűzve — előjáróságunk jónak látta arról tudomást nem venni, s így nem csak hogy a Mindszent község részéről ez ügyben kiküldött bizottságot össze nem hívta, de sőt e napra tüzte ki a havi rendes közgyűlést.

E bizottsági tárgyalásról lapunk más helyén referálunk, itt csak azt jegyezzük meg,

TÁRCZA.

Május első napja.

A „Mindszenti Lap” eredeti tárcája.

Mindszentben is meglelt ünnepelve e nap a munkások által, csak hogy inkább szép csendes, mint nagy lármát ütve vonult ki egy kis csapat a bogár hátú gunyhó elé, melynek ajtaja mindig nyitva áll és várja az eltévedt vagy éppen oda törekvő sokszor páros és gyakran hivatlan vendégeket.

Délután 5 óra lehetett, mire a társaság Keresztes Ferenc vendéglőjében a napi fáradozom után — nem engedtek a munkásoknak dologtalanul beverni — összegyülekeztek és csakhamar kész volt a világot romlással fenyegető munkás mozgalom igyekeztén a vendéglősnek ki-ki segédkezni, hogy semmi se maradjon el mindazon szerszámok, szerek és eszközökből, melyek romboló hatását az emberiségre már annyira ismerjük.

Természetesen a vasvillák, öldöklő kések szuronyok, kövek és cserepek nem hiányozhattak, de voltak kisebb nagyobb bombák, melyeket csak félve lehetett arra termet kosarakban elhelyezni, nehogy robbanásukkal szerencsétlenséget okozzanak.

Különösen pedig egy hordó alaku készü lék tűnt volna fel egy socialistára vadászó ren-

dőrnek — de hála Isten Mindszentben még ilyen urak nem avatkoznak be a munkások ügyeibe — mert arról azt suttogták az összegyűlt tagok, hogy van benne vagy 13 liter olyan robbanó szer, mely képes leszzen fölforgatni mindazokat, kik közelébe jutnak. Vigyáza helyeztetett az is az egy lövő fogatra s midőn még az igazság embereivel összetűzésre számítva — tépésnek valókról is gondoskodva lett egy ember feláldozásával utnak indított, maguk a mérnyölők csak távulról követvén.

Vigan rohog a fellobogózott felzöldágzott vonat gondtalan utján, de ni — mintha megállana és integetne a bogár hátú gunyhó felé, hol fényes meleg napon tűz körül csoportosulva embereket lát mintegy táborba szállva messze a falutól, messze az emberektől, talán hogy föl ne fődezhessék, titkaikat ki ne leshessék. Hatan tanácskoznak együtt rözse kötegekből zsölyéket és pamlagokat készítve a tűz körül, melyet szagos diófa kiszáradt ágai szolgáltatnak.

Megérkezik jajgatva a hetedik társ is. Fájós derekát mintha kölesön kérte volna, nyugtatja meg egy pamtagon és kezdődik a munkás kérdések legfontosabb részének alapos tárgyalása. Itt a tűzhely körül csoportosul a község minden társadalmi rétegének képviselője. — Meglestük őket. Első a bíró, ki a házi gazda szerepét viszi, de parancsol a jegyzőnek, hogy fogjon munkához, a szolgabíró csak vigyáz és

alkalomra vár, hogy közbe lépjen. A vendéglős gondoskodik, a tanító bölcselkedik, a paraszt értekezik és mindezekhez az ügyvéd hozzá járul.

Előkerülnek a tühegyes szuronyok s könnyen hatolnak át valami fehér zsiros testen, melyről a bíró azt állítja, hogy kukoricával készült megszórtelenített valami test burkolat, melynek az a sajátsága, hogy tűz fölé tartva, összetöprődik, verejtéket izzad s kenyérré esapogtetve, megszóva paprikázva a legalkalmasabb anyag a szociális munkáskérdés megoldására.

Megkezdődik ezután a tanácskozás, vigan pattog a tűz s a szeszélyes lég áram hol az egyik, hol a másik oldalról kergeti el az alkalmatlan vendéget, de a socialisták kitartók, nem nyugosznak, megismerkednek öldöklő szerszámokkal, szereikkel és bombáikkal, mignem azon veszik észre, hogy beesteledett és az alkony fél homályában ott hencsereg az előbb félelmes hordó — üresen. És ime nem fordult fel senki tőle, csak a beszélő szerek jöttek gyorsabb működésbe, hogy fennen hirdessék a félő világnak, hogy nincs az alföldön socializmus, csak gyomorkérdés, melynek kielégítése képezi a munkáskérdés egyedül alapos megoldását.

És feltűnik a láthatáron egy rengeteg mozgó tömeg, a falu nagy böge. — — No, de a többit már nem áruljuk el.

Vigyázó.

hogyan tekintettel arra, miként a községünk részéről kiküldött bizottság nem lett szabályszerűen össze hívva — mi községünk érdekeit e fontos ügynél nem tartjuk képviseelve s így kellemesen meg véelve.

A félbe maradt közgyűlésről — mely már 1/2 10 órakor végződött, következőket jelentjük.

A közgyűlés első tárgyát a vicinális utakhoz való hozzájárulás arány kérdése képezte. Mindszent község a megállapított hozzájárulási összeget magára nézve terhesnek és nem arányosnak találta, fellebbezni fog.

A második tárgyat *Kossuth Lajos* elhunyt nagy hazánk fia emlékét megörökítendő és Buda-pest fő- és székvárosban felállítandó szoborhoz való hozzájárulási összeg kérdése képezte.

A közgyűlés tekintettel arra, hogy már előzetesen határozatba ment az, hogy *Kossuth Lajos* arcképe a község tanásterme részére lefestessék, melynek költsége circa 150 forintban lett előirányozva, — tekintettel a község jelenlegi szűk anyagi viszonyaira, egyhangulag 50 frtot szavazott meg. Egyben elhatározta azt, hogy a község lakossága közadakozásra is szólitassék fel s gyűjtéssel az előjáróságot bizta meg.

Harmadik tárgy volt a dorozsmai szolgabíróóság elutasító végzése a község azon kérelme ellen, hogy új és nagyobb rakpart jelöltessék ki.

E határozat ellen a község fellebbezni fog.

Ekkor érkezett meg a már említett vármegyei bizottság, mely után a gyűlés beakasztott.

Ujdonságok.

— **Uj előjáróságunk azon tagja**, kit községünk képviselője jónak látott bokros érdemeinek megjutalmazásul évi 50 frt tiszteletdíjjal kitüntetni, ugyan csak elhagyja magát kaptatni féktelen hatalmi vágyától. Ez az ur (?) azt hiszi, hogy ő legalább is bir annyi hatalommal, mint egy miniszter. Erre vall, — hogy több viselt dolgai közül ez alkalommal csak ezt is felemlítsük — azon ténye, hogy egy köztisztviselőben álló polgárt egy nem létező 25 kenyi követelés behajtása címén 5 frt büntetés terhe mellett maga elé idéztett. Szerintünk ez hivatalos hatalommal való hivalkodás. Egy másik szép vonása e tisztelt hatósági közegnek azon finom modor, melyet a felekkel szemben tanusit, tegezven nálánál minden tekintetben érdemesebb egyéneket, nyilvános hivatalos működése közben Ez alkalommal még nem akarjuk P a p M i h á l y e s k ü d t u r összes elkövetett hibáit a nyilvánosság előtt tárgyalni s csak arra szoritkozunk, hogy jóakarólag figyelmeztetjük, hogy a jövőben tartozkodják ilyen helytelen eljárásoktól.

— **Az ártézi kut medencéjé** nek megcsinálhatása írott malaszt bizony még ma is, pedig minél tovább haladunk az idővel, annál többre fog az kerülni, már csak a munka drágulása folytán is. De nem csak ez az oka, a miért sürgősnek véljük a medence elkészítést, de ne adj Isten tüzvész esetén minden időben rendkívüli szolgálatot van hivatalos teljesíteni egy a falu közepén nyitott medencében álló nagyobb tömeg víz, miért is nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy az előjáróság legsürgősebb teendői közé tartozik a medence elkészítése.

— **„Vigyázz, ha jön a vonat!”** A Mindszentnél elhuzodó pályatesten a napokban egy a mindszei majorban szolgáló béreát akart szekerével a robogó vonat előtt menni, de nem sikerült, mert a vonat hamarabb oda ért, s vonatvezető látván az életével játszó bérest, a vonatot nyomban megállította. De a kis megállás volt ez! — mert a vasuti igazgatóság 50 frt pénzbüntetést kér a szegény bérestől, vigyázatlanságáért.

— **Táncmulatság** volt Szegvárott a „Függetlenségi kör”-ben egy ott létesítendő „Kossuth alap” javára szintén ápril 29-én, de mint levelezőnk értesít, a mulatság semmit sem jövedelmezett, pedig Farkas Juliska, Rósa Anna

és Mezei Anna honleányi lelkesedéssel, fáradságot nem kímélve iszorgoskodtak a fényes díszítés és általán a mulatság siker érdemében, a miért ez uton is köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Tiszteletbeli tagnak** választotta meg a szegvári 48-as mépkör ápril 29-én tartott közgyűlésében egy hangu lelkesedéssel Sima Ferenc orsz. gy. képviselő és Hegyi Antal plébános urakat, mint a megyei ellenzék lelkes vezéreit és erről a megválasztottakat jkvi kivonattal értesíteni rendel e.

— **Tömörkény elválása** okán dr. Ciktrici Lajos főjegyző és Albertényi Antal főszámvevő urak azon szándékkal jöttek községünkbe, hogy az 1893. év végén hátralékban volt községi állami és egyéb adó tartozások behajtása végett a hátralékokat mindket községre nézve megállapítják és a tömörkényi hátralékosokat behajtás végett Tömörkénynek átadják. Kitént azonban, hogy ez nem olyan egyszerű feladat, mert ehhez szükséges volna az egyes hátralékosokat mindkét község vagy legalább Tömörkényre nézve külön kimutni és ez nincs meg. Vannak ugyan az állami adóra nézve főkönyvek — B) tabella — a községi és utadókra is vonatkozó kezelési könyvek, de ezekből előbb ki kellene szedni Tömörkényt és csak úgy lehetne átadni, minél fogva alig történt egyéb a semminél mindössze annyi, hogy a két község előjárósága oda utasított, hogy e hátralékokat válasza el úgy, hogy egy más alkalomkor az tényleg átadható legyen. Nem hisszük azonban, hogy ezen rendelkezésnek fogantatja legyen, mert az állami adó hátralék behajtása csak teher, melyet Mindszent község nem fogantathat ma már Tömörkényen, Tömörkény meg azt mondja rá, hogy a hátralék behajtása még az özközséget terheli. Más részről az özközség 1894. évi január 1-sővel megszűnővén létezni nehéz megállapítani hogyan jön Mindszent község ahhoz, hogy a behajtásra már saját pénztára terhére valakit alkalmazzon, de honnan jön még ahhoz is, hogy mert Tömörkény elvált részére a saját költségén kimutatásokat készítsen. Minthogy pedig mindézen hátralék adó tartozásoknak Mindszenten kell befolyjni, s így Tömörkénynek is oda kell szállítani, ha behajtja világos, hogy ez nem is akarja e terhet magára venni, minél fogva nagyon is szükséges, hogy itt maga a hatóság tegyen valamely rendelkezést és ne bizza azt a községek jóakarátára. E közben feltűnt, hogy az *utadók főkönyvek 1893. évről nincsenek lezárva*, a mi a legnagyobb mértékű rendetlenségre mutat és sajátságos, hogy a *számvizsgáló bizottság* ezt meg csak észre se vette, hanem javasolt a közgyűlésnek egy olyan szánadás elfogadását, melynél a főkönyvi kivonat *hasból* volt megcsinálva, a nélkül hogy annak helyességét láthatta volna! Mégis talán csak nem mindenki lehet az kire a község vagyion kezelésének megvizsgálása is így legfőbb anyagi érdekeit rá bizoni lehet ahhoz talán egy kicsit érteni is kellene! Megvagyunk győződve, hogy a bizottság elnöke Schönfeld Márton ha talán egy kis támogatásban is részesült volna és nem lett volna kénytelen a számadásokat *egyedül vizsgálni* ilyen kuriosumok aligha fordultak volna elő.

— **Lavicska Pál** harmadik jegyző buscot vett május hó 1-én a község házából és a közgyűlés rendelkezése szerint olyképp végkielgittetett, hogy a részére megállapított végkielgítési összeg külön takarékpóztári betétül elhelyeztetett és a betét könyvecské a bírónál letéttetett azzal, hogy a község ez irányban határozatának jogerőre emelkedése után adja ki. Kapóra jött a vármegye küllöttségének e betét, mert azt hiszik, hogy az 15000 frtnyi községi adó hátralék fő oka a távozó jegyző volt nyomban utasított a járás főszolgabírója, hogy a község terhére ezen felfszaporított hátralékok behajtása céljából külön végrehajtót rendeljen ki, az lévén az általános vélemény, hogy a község az így ról költéseket majlan a távozó jegyzőtől hajthatja be. **Mi azt hisszük, hogy e rendelkezés — ha ugyan**

valósult most a legszűkebb pénz idejében csak a községnek lesz újabb terhe a mi senki által sem lesz megtérítve a községnek még nyilván majd néhány pert zudít a nyakába azok részéről, kik adójukkal ugyan hátralékban vannak, de a község ellen megfelelő követelésekkel is fölléphetnek. Mindaz által is nagyon szükséges volna, hogy a községi adók behajtása körül egy kissé nagyobb erőly fajtetnék ki, mert a jelenlegi valóban tarthatatlan állapot. Volt alkalmunk betekinteni e hátralékosok jegyzékét és azt tapasztaltuk, hogy legnagyobb részt, a nagy adó fizetők azok, kik adójukat egyenesen a kir. adóhivatalnál fizetik vannak nagy mérvű községi adóval hátralékban és ez onnan van, mert a kisebb adófizetőtől az állami adó fizetése alkalmával csak bevasalják a községi adókat is — a minthogy kötelesség — de már a nagy adó fizető pénze nem jut adó szedőnk kezébe csak ritkán — végrehajtónk meg csakugyan *épen a nagy adófizetőkhöz nem mer elmenni, vagy legalább nem meri a végrehajtást eszközölni. Sajnos de igaz!*

— **Tehénjárás.** Május 2-án adótt át a közhasználatnak. Volt is dolog a községi pénztárnál a főberek beszédését illetőleg, mert ha nem valami ocsó is az a tehénjárás, mégis igyekszik mindenki fölhasználni azt, de jóllehet az a ki főbérrel a multról hátralékos nem hajthat ki a közlegelőre még hátralékát meg nem fizeti, mégis marad e címen is évről-évre több hátralék fenn, jó lesz a hátralékok behajtását szorgalmazni. E helyütt megemlítjük, hogy több annak már egy évinél, mikor a község e lapok szerkesztőjét megbizta a községi követelések behajtásával, még pedig nem épen ingyen, a mi azután arra vezetett, hogy a közgyűlési határozat *hivatalból* szolgabíró, alispánt, meg tudja Isten még kit megjárta, de sem e körutjában, sem az óta a megbizott ügyvéd del nem találkozott részére sem közgyűlési határozat, sem meghatalmazás a maig ki nem állittatván. Pedig közbe jött esik a hátralék takarogatása szempontjából arra hivatkozni, hogy ez vagy az az ügyvéd van megöltve a behajtással és ezt többnyire el is hiszi a felsőbb hatóság, legfőlebb a fajt csóválhatja, hogy mit csinál egy ügyvéd évekig, hogy semmi behajtott hátralékot sem mutat be, de mi nem hagyhatjuk szó nélkül, mert nem felel meg a valóságnak.

— **Vármegyénk atyai gondoskodásáról** — melyben bennünket részesíteni kegyes — nekünk mindszeiieknek bőven van alkalmunk meggyőződni. E bölcs és jóakaratu gondoskodás nyomait látjuk és tapasztaljuk minden alkalommal, ha sorsunk arra kényszerít, hogy kénytelenek vagyunk csendes otthonunkat elhagyni és ezer veszélylyel szembe szállva, kocsin akarunk valamely szomszédos községbe utazni. Utaink minden irányban elvannak ugyan hanyagolva, de sehol oly valóban ázsiai állapot nem uralkodik, mint Mindszent község egyik főforgalmi útjára a révhöz vezető uton. Erekkel ezelőtt midőn a számtalan lefordulások egyike ember halállal győződött megkönyörültek rajtunk annyira, hogy a gáton átvezető rompán korláttal látták el. Az annélkül is gyenge anyagu alkotmány azonban nem állhatott ellen az idők vas fogának s amennyiben jókarban tartásáról senki sem gondolkodott az elpusztult. Naponta fordultak elő szerencsétlen felfordulások és igazán az életével játszik az, ki ott terhes kocsiival — vagy kissé jobb vérről lovakkal mer járni. Még furcsább állapotban leledzik a már lapunkban említett tul a tiszai utnak azon része, mely a révtől a gátig vezet. Itt a hid annyira elpusztult, hogy az azon való közlekedést, mint élet veszélyest a hatóság betiltotta, nem gondoskodván azonban még sem annak helyre állításáról, s így a község kénytelen szintén veszélyes mellék utakon kabigódrók között több kilométer kerülni tenai. Felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét ismételtén ez ázsiai állapotokra. Azt hisszük, hogy jognak van megkövetelni azt, hogy pénzünkért utaink legalább is, olyan karba hozassa-

nak, hogy életünk és testi épségünk ne legyen lépten nyomon a legnagyobb veszélynek kitéve.

— **Leszámolás Magyarország és Horvát-Szlavonország között 1891-re.** A leszámolás a Horvát-Szlavonországok beligazgatási kiadásainak fedezésére rendelt jövedelmekre és az ezeket terhelő költségekre, valamint a Magyar- és Horvát-Szlavonországokat közösen érdeklő kiadásokra és bevételekre nézve a képviselőház zárszámadási vizsgáló-bizottságának óhajához képest már 1891-re úgy készült, hogy az egyes kiadási és bevételi tételeket bruttó összegekben tünteti fel, mi az áttekintést és a leszámolásnak az állami zárszámadás alapján való tanulmányozását felette könnyíti. Az állami számvevőszéknek a leszámolás megvizsgálásáról az országgyűléshez intézett jelentése szerint Horvát-Szlavonországok 1891. évi jövedelme 20,859,843 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr, kezelési költsége 4,354,154 frt 30 $\frac{1}{2}$ kr s így tiszta jövedelme 16,505,689 frt 65 kr, melynek 56%-a, vagyis 9,243,186 frt 20 kr a törvény értelmében a közös kiadások fedezésére esik. A többi 44%, vagyis 7,262,503 frt 45 kr a Belovármegye területén szedett 27,359 frt 61 $\frac{1}{2}$ kr. papírral együtt, összesen tehát 7,289,863 frt 10 $\frac{1}{2}$ kr Horvát-Szlavonországok beligazgatási költségeinek fedezésére szolgál. Mivel ennek elie- nében az országoknak 1891-ben tényleg csak 6,673,713 frt 73 kr. fizettetett ki beligazgatási szükséglet címén, mutatkozik javukra 1891-ről 616,089 frt 37 $\frac{1}{2}$ kr, mely összeg Horvát-Szlavonországoknak az 1890. évi leszámolásban ki- mutatott 338,125 frt 84 kr követelését 954,215 frt 21 $\frac{1}{2}$ kr-ra emeli. A magyar korona országai- nak 1891. évi közös tiszta kiadása 157,939,303 frt 61 kr, melynek fedezéséhez Horvát-Szlavon- országoknak az 1889. évi XL. t. c. 1. § a sze- rint 12,536,759 frt 36 krral kellett volna járul- niok. Tiszta jövedelmük 56%-a azonban csak 9,243,186 frt 20 krt tevéen, a Magyarország ál- tal fedezett hiány, melyet Horvát-Szlavonorszá- gok az 1868. évi XXX. t. c. 27. § a értelmében megtéríteni nem kötelesek 3,293,573 frt 12 kr, vagyis enyibe került Magyarországnak Horvát- országgali egysége 1891. évben.

— **Nagy hűhő semmiért.** Évek óta folyik már a harc az uradalom és község között a szabad kikötő és rakodó helyért és e küzde- lembe — mondhatni — elő harcosok a „Haász és Schönfeld” cég, mi természetes is, mert leg- nagyobb mérvben van érdekelve és mi termé- szetesebb, minthogy e cég mindig céltáblája volt az uradalom részéről a község ellen intézett min- den támadásnak, mit azonban, hol sikerrel, hol anélkül — a meg támadott cég igyekezett oly- képp ellen sulyozni, hogy azokból a községet nagyobb károsodás ne érje, jogait el ne veszítse. **Mig végre bekövetkezett az a világ, hogy az uradalom elárkoltatta a Haász és Schönfeld cég tulajdonát tevő fűzes végét a Tiszától olyképp, hogy a Tiszán érkezett fenyőt és fát nevesett cég a saját földjére ki nem rakodhatta, minthogy pedig az a Tiszába csak nem maradhatott a cég behuzatta az árkot és úgy rakodott ki földjére mint az előtt mindig.** Ekkor azután több hű hóval, mint jövi tudománnyal fenyítő perbe fogta az uradalom ne- vezett céget vagyon rongálásért képviselőjét pedig felbujtás címén. A panasz érdemleges eldőlésé- re április 27-ik napjáig huzott még pedig nem a vádlottak, hanem a panaszos káralmára mig vég- tére is az egész falut becsődítve a bírósághoz kénytelen volt megelégedni Haász és Schönfeld cég azon kijelentésével, hogy ők az uradalom jogát, sem a multban nem sértettek, sem a jövőben sérteni nem volt szándékuk és a nagy port fölvert fenyítőt visszavonta nyilván jobban félt tőle, mint vádlottak, mert előbb még azt akarta és a ki- egyenlítés egyedüli föltételként azt követelte, hogy a cég ismerje el az uradalom tulajdon jogát a Tiszapartjához, mit a cég nem tevéen meg nyi- latkozata nem egyéb mint dokumentálása annak, hogy a cég az árkok behuzásával nem sértette az uradalom jogát és így a árkot az uradalom jogá-

lanul huzatta a mi rendkívül jellemző egy ha- talmas uradalomra nézve. De mi megvalljuk sok- kal szivesebben láttuk volna e hatalmas fenyítő pernek itéletli befejezését, mert hála Isten van még törvény, mely nem hagyja megtorlás nél- kül azt, hogy valaki bármi magassan álljon, mások becsületébe ok nélkül gázolhasson, a je- len esetben azonban csak az ügyvéd fele iránti kötelességének érzete mentette meg a tisztelt följelentőt a jogtalanul indított fenyítő per be- láthatlan következményeitől. **Megjegyezzük, hogy ezen fenyítő ügyben a Haász és Schönfeld céget Reiniger Jakab szegedi, lapunk szerkesztőjét pe- dig dr. Filó Tihamér szentesi ügyvédek kép- viseltek.** Ezen fenyítő pernek mégis van egy ta- nulsága és ez az, hogy a Mindszent-algyői hit- bizományi uradalom jelenlegi feje Pallavicini Sándor ögróf Ó exelentiája csak játékból saját tisztjei kezében mikor meg engedte sőt Bécsben cs. és kir. közjegyző előtt hitelesített név alá- rásával ellátott meghatalmazással kijelentette, hogy ügyészét Novák Józsefet, s Haász Juda és Schönfeld Márton ellen, vagyon rongálásért és lapunk szerkesztője ellen felbujtásért megin- dított fenyítő ügy tovább vitelével és folyta- tásával megbizta. Valjon mi célja volt-e fenyítő pernek? — Bizonyára az, hogy egy kétségen felül álló jogtalanúság megtoroltassék, mert job- ban véljük ismerni az ögróft, hogy sem oda adta volna nevét, nevével egybekötött magas személységét egy fenyítő perbeli meghurcolásnak akkor, ha annak a fenyítőpernek taljesen biztos jogi alapja nem lett volna és ha már az ögróf személység hozzájárulásával indított meg a fenyítőper azt csak egy marasztaló bírói ítélet nyilváníthatta volna az ögróf részére jogosulnak nem pedig a felek bármely nyilatkozata — talán a megkérés esetét kivéve — de nem ez történt, hanem panaszlot- tak kijelentvén, hogy *valamint eddig úgy jövöben is tartozkodni fognak az uradalom jogait sérteni, az ügyész a vádat minden további jogfentartás nélkül visszavonta, holott pedig előbb azt köve- telte, hogy panaszlottak ismerjék el az uradalom tulajdonjogát a Tiszapartra, kérjék meg Novák Jó- zsef ügyészét, hogy az ögróf urnál számunkra kegyelmet eszközöljön ki és ma megelégedett olyan nyilat- kozattal a mi panaszlottak álláspontját igazolja, mert ha a multban is tartózkodtak az uradalom jogait sérteni világos, hogy az árkok behuzása által nem sértették az uradalom jogát és így világos az is, hogy ott árkot huzni az urada- lom nem volt jogosítva és így a fenyítőper nem birt semmi alapul. Kivánsai vagyunk mit szól mindezekhez az így felültetett ögróft?*

— **Alkudozások is folytak május 4-én a Tömörkény és Mindszent kiküldöttei között az elváltásra nézve, de eredményre most sem ve- zettek, mint láthatólag nem is fog vezetni soha.** Pedig a tömörkényiek jó támaszt találtak Réthy Fenec esongrádi főszolgabíróban, ki azon vé- leményének adott kifejezést, hogy ha a felek meg nem egyezhetnek, az összes községi közva- gyon bírői zárgondnokság alá fog helyezettetni és minden áron arra törekedett, hogy adjon Mind- szent, csak ideiglauesen is valamit Tömörkény- nek, hogy működését megkezdhesse, — hogy élhessen!

Ugyan ugy-e? — Hát így áll az a nagy örömmel elszakadt, a közteher viselés sulya alól menekült Tömörkény, hogy Mindszentől vár istápot, attól a Mindszentől, melyet mint rosz testvér nem csak hűtlenül elhagyott, hanem még raját tűzhelyénél belső gazdálkodását ócsá- roltta, kicsinyítette, hogy már is rászorol meg- takarított fillereire?

Egy kissé különös kívánság, nem csak azért, mert Tömörkény f. é. január 1-től tény- leg élvezi a Tömörkényen levő közvagyonokat, hanem azért is, mert olyan rettenetes igények- kel lépnek fel Mindszent ellen, melyekré nyil- ván joguk nincsen és mégis tartózkodnak bírói utra vinni ügyüket, holott pedig az előzmé- nyekből ítélve ugyis csak a bíróság lesz hivatva a fennforgó kérdéseket elintézni.

Már pedig ha ma Mindszent község adna valamit Tömörkénynek az osztozkodás kérésé- re, csak elhuzódnék, mi egyik félnek sem áll ér-

dekében. Legyen Tömörkény méltányos és ne kívánjon többet, mihez igénye jogos és akkor nem csak lebonyolítható az osztozkodás kér- dése, hanem azzal Tömörkény meg is lehet elé- gedve, de nem ám 50.000 frt felé, mint azt igényli. Jó lesz Tömörkénynek megfontolni merev maga tartása következményeit. Mind- szentnek még a zárlattól nincs mit félnie, mert az egy részről jogilag lehetetlen és más részről abból is csak Tömörkénynek és nem Mindszent- nek lenne nagyobb kára.

IRODALOM.

„Budapesti könyvesház” címen új szépirodalmi folyóirat indult meg Ács Endre ismert fővárosi író szerkesztésében.

Az első füzet, melylyel a fiatal író mag a mutatkozik be, már megjelent, Béli éjszaka. — Kitesztitva. — Az első csokor, — Első bál után. — A zordon Bosznia és Asszonyi boszu című sikerült karcolataival; a második füzet május hó 10-én jelenik meg s az előnyösen ismert Bogdanovich György, (Beksis Gusztáváné) „A t o l v a j” című érdekes elbeszérést hozza.

A maga nemében páratlan olcsó folyóirat előfizetési ára 1 évre, (12 füzetre) — 2 korona (1 frt) — postai bér- mentes küldéssel.

A folyóirat munkatársai, Malcoms Gizella báróné, Bogdanovich György, Szabóné Nogall Janka, Wohl Janka, Dory, Székely Ilona, Harmath Lúja, Tamássy Adolfné, Fe- kete József, Sziklay János, Erdélyi Gyula, kezeskednek a folyóirat magas irodalmi színvonaláról.

Az év végén bekötési tábla léteszen rend-lhető, mely- nek csakis kész kiadásai lesznek számítva.

Gyűjtőlevelek kívánatra azonnal küldetnek; minden 5 előfizető után 1 tiszteletpéldány jár.

Előfizetések (legelőszérbben postaltalványon), leve- lek a „Budapesti könyvesház” szerkesztőségé és kiadóhiva- talába, Budapest, I. Vár, Fortuna-utca 16. sz. I. emelet kül- dendők.

Tekintettel a hazafias vállalkozásra, előfizetéseket szerkesztőségünk is elfogad.

Vasuti menetrend.

Szentes—h.-m.-vásárhelyi vonal.

Szentes—H.-M.-Vásárhely.

Szentesről indul 4 óra 50 perc éjjel, 8 óra 45 perc reggel, 5 óra 13 perc délután.

Mindszentől indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 41 perc d. e. 6 óra 17 perc délután.

H.-M.-Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 32 perc délelőtt, 7 óra 10 perc éjjel.

H.-M.-Vásárhely—Szentes.

H.-M.-Vásárhelyről indul 7 óra 40 perc reggel, 4 óra 4 perc délután, 8 óra 11 perc éjjel.

Mindszentől indul 8 óra 47 perc d. e. 5 óra 12 perc d. u., 9 óra 18 perc este.

Szentesre érkezik 9 óra 30 perc délelőtt, 5 óra 55 perc délután, és 10 órakor éjjel.

H.-M.-Vásárhely—szegedi vonal.

H.-M.-Vásárhely—Szeged.

H.-M.-Vásárhelyről indul 6 óra 57 perc reggel, 3 óra 58 perc délután, 9 óra 25 perc éjjel.

Szegedre érkezik 7 óra 53 perc reggel, 4 óra 33 perc délután, 10 óra 20 perc éjjel.

Szeged—H.-M.-Vásárhely.

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 10 óra 5 perc délelőtt, 6 óra 52 perc este.

H.-M.-Vásárhelyre érkezik 4 óra 34 perc reggel, 10 óra 50 perc délelőtt, 8 óra 01 perc este.

Gőzhajózás.

Szolnokról szerdán és szombaton reggel 5 órakor, déltájtván Mindszentem.

Szegedről kedden és pénteken 5 órakor Mindszentre érkezik 8 órakor.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: Tary Endre.